

פרשת ויחי – כיצד זכה יעקב שכל ילדיו נשארו במשפחה?

1. ספרי דברים לא: נאמר: 'דבר אל בני ישראל' ולא נאמר 'דבר אל בני אברהם', 'דבר אל בני יצחק'... לפי שהיה אבינו יעקב מפחד כל ימיו ואומר: אוי לי, שמא תצא ממני פסולת כדרך שיצאה מאבותי. אברהם יצא ממנו ישמעאל שעבד עבודה זרה... יצחק יצא ממנו עשו, אבל ממני לא תצא פסולת. **בראשית רבה עו: בחור** [מובחר] שבאבות זה יעקב, שנאמר 'כי יעקב בחר לו י-ה'. **פירוש יפה תואר שם:** שהייתה מיטתו שלימה.

בראשית מט,ה: שמעון ולוי אחים כלי חמס מכורותיהם – **רש"י:** אומנות זו של רציחה, חמס היא בידכם, מברכת עשו היא זו, אומנות שלו היא ואתם חמסתם אותה ממנו.

ליקוטי תורה לרבנו הזקן במדבר פג: כתיב 'תיתן אמת ליעקב', ויש להבין למה מדת יעקב נקראת אמת? וכי מידת אברהם ויצחק אינם אמת חס ושלום?!

2. אברבנאל מט: השאלה בתכלית הברכות האלה בכלל, אם היו דבריו לתכלית ברכה כמו שייראה מברכת יהודה ודן ואשר ויוסף, יקשה בראובן, שמעון ולוי שהביא עליהם קללה ולא ברכה? ואם בא להוכיחם על מעשיהם המגונים כמו שיראה מברכת ראובן שמעון ולוי... יקשה מאוד ביהודה וזבולון ודן ואשר שאין להם תוכחה כי אם הגדת העתיד? דעתי נוטה שיעקב בעת מותו רצה לבאר מאיזה מבניו יצא שבט המלכות והממשלה... ולכן עשה חיפוש וחקירה בכל אחד מבניו כפי טבעו ותכונתו מי הוא הראוי למלכות, כי טבע הבנים אשר יולדו מהם יהיה נוטה לטבע האבות... ולכן זכר בכל אחד פעם התכונות שלו עצמו ופעם העתיד לבוא על זרעו... להודיע אם הוא ראוי למלכות ושררה או לא.

ליקוטי שיחות ל/219: אחד הטעמים שדווקא יהודה היה ערב על בנימין, כי עיקר עניינו הוא מלכות [כמו שנתברך מיעקב 'לא יסור שבט מיהודה עד כי יבוא שילה'] ומצד עניין המלכות התגלה בו אמתית האחדות של ישראל שהם נקודה אחת שלמעלה מהתחלקות.

3. בראשית יט,כז: ועיני לאה רכות ורחל הייתה יפת תואר ויפת מראה.

ליקוטי שיחות לה/153: יש לומר שיסוד החילוק בין עבודת השבטים, מה שבני לאה עניינם בעיקר הוא עבודת התשובה ויוסף ובנימין עבודת הצדיקים - שרשו **באימהות:** לאה שייכת לעבודת בעלי תשובה ורחל לעבודת הצדיקים. וזהו מה שנאמר 'ועיני לאה רכות ורחל הייתה יפת תואר ויפת מראה'. רחל מורה על עבודת הצדיקים בלי מום ולאה מורה על עבודת התשובה שזהו הבכייה דלאה.

4. חסרונות הש"ס (מהשמטת הצנזורה) סנהדרין קז,ב: תנו רבנן לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, לא כאלישע שדחפו לגיחזי בשתי ידיים ולא כרבי יהושע בן פרחיה שדחפו לישו בשתי ידיים... רבי יהושע בן פרחיה וישו הלכו לירושלים ונכנסו לפונדק. בעלת המקום אירחה אותם יפה, אמר רבי יהושע כמה יפה אכסניה זו. חשב ישו שכוונת רבו שהאישה נאה ואמר: רבי, עיניה טרוטות [לא יפות]? אמר לו, רשע, בכך אתה עוסק?! הוציא 400 שופרות ונידה אותו. בא ישו לפניו כמה פעמים וביקש לקבל אותו ולא השגיח בו... הלך וזקף לבנה והשתחוה לה. אמר לו רבי יהושע חזור בך. אמר לו מקובלני ממך כל החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקים בידו לעשות תשובה.

רמב"ן האמונה והביטחון טו: אברהם אבינו התנסה במידת ה**חסד**, כדכתיב וייטע אשל, ונוטריקון שלו: אכילה שתיה לויה, לפיכך ניתנה לו מדת ה**חסד**. יצחק גדר יצרו ונתרצה להתקרב עולה תמימה לפני בוראו, ופחד מיוצרו, לפיכך ניתנה לו מדת פחד, שהיא מכוח ה**גבורה**. ולפי שהיה יעקב אבינו אמתני ונתאמתו דבריו, שנאמר וכל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך... לפיכך ניתנה לו מדת ה**אמת**.

אור התורה צמח צדק בהעלותך שצז: קו האמצעי דיעקב נקרא אמת, שמבריח מן הקצה אל הקצה. ואינו כמו מדת אברהם ויצחק שיש לה הפסק, כמו מדת ה**חסד** וגבורה שכל אחד מנגד זה לזה. ועל כן אברהם יצא ממנו ישמעאל, ויצחק יצא ממנו עשו, אבל יעקב קו האמצעי - מיטתו שלמה.